

Zdeněk Koudelka, Petr Průcha, Jana Zwyrtk Hamplová

Zákon o obcích (obecní zřízení)

Komentář

KRÁTKODOBÁ

Publikace nabízí odpovědi na pestrou škálu otázek vznikajících při aplikaci zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Komentář je založen na praktických zkušenostech autorů z oblasti teorie i praxe správního a ústavního práva.

Podrobný a srozumitelný výklad k jednotlivým ustanovením je doplněn jednak přehledem pečlivě vybrané judikatury vztahující se k jednotlivým ustanovením, jednak seznamem souvisejících právních předpisů. V rámci judikatury jsou uvedena i rozhodnutí soudů, která vznikla za jiného právního stavu, pokud tato rozhodnutí jsou využitelná i dnes. U jednotlivých paragrafů je výběrově odkazováno i na související odbornou literaturu.

Komentář zákona o obcích byl sepsán s cílem, aby forma i obsah byly co nejpřístupnější nejen odborné právnické veřejnosti, ale především funkcionářům a zaměstnancům obcí, jejichž práce vyžaduje znalost právních předpisů a aplikační jistotu při jejich užívání.

Komentář je zpracován na základě stavu platného k 1. prosinci 2019.

Nakladatelství Leges, s. r. o.
Lublaňská 61, Praha 2
www.knihyleges.cz

Vzor citace:

KOUDELKA, Z., PRŮCHA, P., ZWYRTEK HAMPLOVÁ, J.: Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář. Praha: Leges, 2019, 480 s.

Recenzoval:

doc. JUDr. Jiří Kroupa, CSc.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Koudelka, Zdeněk, 1969-

Zákon o obcích (obecní zřízení) : komentář / Zdeněk Koudelka, Petr Průcha, Jana Zwyrtk Hamplová. -- Vydání první. -- Praha : Leges, 2019. -- 477 stran. -- (Komentátor)

Obsahuje bibliografické odkazy a rejstřík

ISBN 978-80-7502-335-3 (brožováno)

* 352 * (437.3) * (094.5) * (0.072)

- obce -- Česko

- místní správa -- Česko

- zákony

- komentáře

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA

právnícké fakulty MU

S-3468 / 174275

352/354 - Stupně místní, oblastní a ústřední správy [15]

Vydalo Nakladatelství Leges, s. r. o., Lublaňská 4/61, Praha 2,
v roce 2019 jako svou 536. publikaci.

Edice Komentátor

Vydání první

Návrh obálky Michaela Vydrová

Fotografie na obálce Ing. Lubomír Kóňa

Redakce Jarmila Vohralíková

Sazba Lucie Tuláčková

Tisk PBTisk, a. s., Příbram

www.knihyleges.cz

© Zdeněk Koudelka, Petr Průcha, Jana Zwyrtk Hamplová, 2019

ISBN 978-80-7502-335-3

Obsah

Úvod	13
ČÁST PRVNÍ – OBECNÍ ZŘÍZENÍ	15
HLAVA I OBECNÁ USTANOVENÍ	15
Díl I Postavení obcí	15
§ 1	15
§ 2	20
§ 3 (Město, městys)	24
§ 4 (Statutární město)	29
§ 5 (Orgány obce)	33
§ 6	40
§ 7 (Samostatná a přenesená působnost)	40
§ 8	44
§ 9	45
§ 9a (Finanční kontrola)	45
§ 10 (Obecně závazná vyhláška)	47
§ 11 (Nařízení)	74
§ 12	79
§ 13 (Součinnost se státem a krajem)	86
§ 14 (Zprávy)	88
§ 15	90
Díl 2 Občané obce	90
§ 16	90
§ 17	95
Díl 3 Území obce a jeho změny	96
§ 18	96
§ 19 (Sloučení a připojení)	98
§ 20 (Městské části)	103
§ 20a (Nová obec)	106
§ 21 (Oddělení)	108
§ 22	112
§ 23	117
§ 24	119
§ 25	120

§ 26	122
§ 26a	124
Díl 4 Názvy obcí, jejich částí, ulic a veřejných prostranství, číslování budov, znak a vlajka obcí	127
§ 27	127
§ 28	130
§ 29	132
§ 30	134
§ 31 (Označení budov)	136
§ 31a	139
§ 32	143
§ 33	146
§ 34 (Veřejné prostranství)	147
§ 34a (Znak a vlajka)	149
HLAVA II SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST OBCE	152
Díl 1	152
§ 35	152
§ 35a (Právní osoby a složky obce)	158
§ 36 (Čestné občanství)	161
§ 36a (Životní události)	162
§ 37 (Umístění orgánů)	163
Díl 2 Hospodaření obce	165
§ 38 (Zásady)	165
§ 39	182
§ 40	200
§ 41 (Právní jednání)	201
§ 42 (Přezkoumání hospodaření)	206
§ 43 (Závěrečný účet)	215
§ 44	217
§ 45	221
Díl 3 Spolupráce mezi obcemi	222
§ 46	222
§ 47	223
§ 48	224
Svazek obcí	224
§ 49 Dobrovolný svazek obcí	224
§ 50	228
§ 51	232

§ 52	232
§ 53	233
§ 54 Spolupráce s právníckými a fyzickými osobami	235
Díl 4 Spolupráce s obcemi jiných států	236
§ 55	236
§ 56	237
§ 57	237
§ 58	238
§ 59	238
Díl 6 Volby do zastupitelstev v obcích a místní referendum	238
§ 60	238
HLAVA III PŘENESENÁ PŮSOBNOST	245
§ 61	245
§ 62	256
§ 63	258
Pověřený obecní úřad	263
§ 64	263
§ 65	265
§ 66 (Obec s rozšířenou působností)	267
§ 66a	271
§ 66b	280
Společná ustanovení k veřejnoprávním smlouvám (§ 63 a 66a)	290
§ 66c	290
Přestupky	290
§ 66d	290
§ 66e	291
HLAVA IV ORGÁNY OBCE	292
Díl 1 Zastupitelstvo obce	292
§ 67	292
§ 68	293
§ 69 (Vznik mandátu)	295
§ 70 (Povaha funkce)	301
§ 71 (Způsob výkonu funkce)	302
§ 72 (Odměna)	304
§ 73	307
§ 74	308

§ 75	309
§ 76	310
§ 77 (Odchodné)	311
§ 78	313
§ 79	314
§ 80	315
§ 81 (Cestovní náhrady)	316
§ 81a (Dovolená)	317
§ 82 (Oprávnění)	319
§ 83 (Povinnosti)	320
Díl 2 Pravomoc zastupitelstva obce	322
§ 84	322
§ 85 (Právní jednání)	327
§ 86	333
§ 87 (Schopnost usnášení)	334
§ 88	336
§ 89 (Rozpuštění)	336
§ 90	338
§ 91 (Ustavující zasedání)	339
§ 92 (Zasedání)	340
§ 93	342
§ 94	345
§ 95 (Zápis)	347
§ 96 (Jednací řád)	349
§ 97	350
§ 98 (Správce obce)	351
Díl 3 Rada obce	353
§ 99	353
§ 100	354
§ 101 (Schůze a jednání rady)	355
§ 102	357
§ 102a	363
Díl 4 Starosta	364
§ 103	364
§ 104 (Místostarosta)	372
§ 105	375
§ 106 (Zvláštní orgán obce)	375
§ 107	377
§ 108	377

Díl 5 Obecní úřad	378
§ 109	378
§ 110 (Tajemník)	385
§ 111 (Označení písemností)	388
§ 112	390
§ 113	390
§ 114	390
§ 115	390
§ 116	390
HLAVA V ORGÁNY ZASTUPITELSTVA OBCE A RADY OBCE	391
Výbory	391
§ 117	391
§ 118	392
§ 119 (Finanční a kontrolní výbor)	393
§ 120 (Osadní výbor)	394
§ 121	396
Komise	396
§ 122	396
HLAVA VI DOZOR	398
Díl 1 Dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti	398
§ 123	398
§ 124	408
§ 124a	411
Díl 2 Dozor nad vydáváním a obsahem nařízení obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v přenesené působnosti	411
§ 125	411
§ 126	416
Díl 3 Dozor nad vydáváním a obsahem usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst	417
§ 127	417
§ 127a	419

Díl 4 Společná ustanovení k doзору	420
§ 128	420
HLAVA VII KONTROLA VÝKONU SAMOSTATNÉ A PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI	423
§ 129	423
§ 129a Kontrola výkonu samostatné působnosti	425
§ 129b Kontrola výkonu přenesené působnosti	439
§ 129c	440
HLAVA VIII STATUTÁRNÍ MĚSTA	440
§ 130 (Statut)	440
§ 131 (Oprávnění městské části)	442
§ 132 (Odejmutí svěřené věci)	443
§ 133 (Právní jednání)	445
§ 134	446
§ 135	448
§ 136	448
§ 137 (Svolání a rozpuštění zastupitelstva městské části)	448
§ 138	449
§ 139	449
§ 140	451
§ 141 (Označení písemností)	452
§ 142 (Znak a vlajka městské části)	453
§ 143	453
§ 144	454
§ 145	454
§ 146	454
ČÁST DRUHÁ – USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A PŘECHODNÁ	456
§ 147 (Správní řízení)	456
§ 148	458
§ 149 (Výkon rozhodnutí)	459
§ 149a	459
§ 149b	462
§ 150 (Praha)	463
§ 151	463
§ 152	465

ČÁST TŘETÍ – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	468
§ 153	468
§ 154	469
§ 155	469
Příloha	
Velikostní kategorie obcí a městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst	472
Věcný rejstřík	473

Úvod

Komentář zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, byl autory sepsán s cílem, aby forma i obsah byly co nejpřístupnější uživatelům z řad funkcionářů a zaměstnanců obcí, kteří ve své naprosté většině nemají právnícké vzdělání. U jednotlivých paragrafů je výběrově odkazováno i na související odbornou literaturu a judikáty. Pokud je odkazováno na jiné zákony, myslí se tím jejich platné znění, pokud výslovně není uvedeno jinak.

V rámci judikatury jsou použita i rozhodnutí soudů, která vznikla za jiného právního stavu, pokud jsou využitelná i dnes. Na judikáty Ústavního soudu je odkazováno podle jejich čísla ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu i jejich čísla jednacího, případně čísla zveřejnění ve Sbírce zákonů. Nálezy Ústavního soudu jsou přístupné na adrese <http://nalus.usoud.cz> a v Automatizovaném systému právních informací (ASPI), u ostatních judikátů je uvedena i jejich existence v ASPI. Soudní rozhodnutí jsou specifikována především číslem jednacím a je odkazováno i na jejich uveřejnění ve sbírkách soudních rozhodnutí vydávaných Nejvyšším soudem a Nejvyšším správním soudem. Na nálezy československého Nejvyššího správního soudu je odkazováno jejich číslem a datem vydání, přičemž jsou uváděny nálezy publikované ve sbírce předsedy senátu československého Nejvyššího správního soudu Josefa V. Bohuslava (Boh.) a dostupné v elektronické verzi v ASPI v části literatura. Obdobně je tomu u sbírky rozhodnutí předlitavského císařsko-královského Správního soudního dvora ve Vídni Adama Budwinského (Budw.) za roky 1876–1900. Vzhledem k blízkosti ústavní úpravy a společné právní tradice je ojedinele použita i judikatura slovenských soudů. Zákon o obcích je zpracován dle stavu platnému k 1. prosinci 2019.

Autoři se podíleli na zpracování jednotlivých paragrafů takto:

Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D. (1969, Boskovice, www.zdenekkoudelka.cz). Vysoká škola Ambis. Advokát v Brně. Katedra ústavního práva a politologie Právnícké fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V letech 1990–98 a 2014–19 člen zastupitelstva, 1990–91 radní a 1991 a 1992–94 místostarosta městské části Brno-Jundrov. V letech 1993–96 advokátní koncipient. Advokátem byl v letech 1996–2006 a od roku 2014. V letech 1998–2006 člen a 2002–6 místopředseda Ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu. V letech 2006–14 státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, 2006–11 náměstek nejvyššího státního zástupce, 2011–13 náměstek ředitele Justiční akademie v Kromě-

říži, 2014–18 rektor Vysoké školy Karla Engliš: § 5–6, 10–12, 34a, 60, 67–83, 86–122, 130–144, 147–155. Vedoucí autorského kolektivu.

Prof. JUDr. Petr Průcha, CSc. (1949), 2003–19 soudce Nejvyššího správního soudu Brno, Katedra správní vědy a správního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity Brno. V letech 1999–2003 byl členem Legislativní rady vlády: § 1–4, 7–9a, 13–34, 35–37, 46–59, 145–146.

JUDr. Jana Zwyrttek Hamplová (1965), advokátka. V letech 2005–6 členka Ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny, 2013–14 starostka moravské Mohelnice: § 38–44, 61–66d, 84–85, 123–129b.

Morava, Brno, prosinec 2019

Zdeněk Koudelka

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),

ve znění zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 313/2002 Sb., zákona č. 59/2003 Sb., zákona č. 22/2004 Sb., zákona č. 216/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 421/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 234/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 169/2008 Sb., zákona č. 298/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 477/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 424/2010 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 246/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 72/2012 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 239/2012 Sb., zákona č. 257/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 24/2015 Sb., zákona č. 106/2016 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 257/2017 Sb., zákona č. 175/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb. a zákona č. 263/2019 Sb.

ČÁST PRVNÍ OBEČNÍ ZŘÍZENÍ

HLAVA I OBEČNÁ USTANOVENÍ

Díl 1 Postavení obcí

§ 1

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.